

СТАНОВИЩЕ**по дисертационен труд за присъждане на ОНС „ДОКТОР“**

От: Доц. д-р Емил Кръстев Папазов, Университет за национално и световно стопанство – София, научна специалност „Икономика и управление“.

Основание за написване на становището: Заповед РД 06-188/01.12.2025 г. на Ректора на ИУ-Варна и Решение на НЖ от 05.12.2025 г.

Тема на дисертацията: „Управление на кризи в организациите за сортиране и търговия с употребяван текстил“.

Автор: Десислава Павлова Павлова.

Научен ръководител: Доц. д-р Радка Петрова Иванова.

1. Общо представяне на дисертационния труд

Управлението на кризи в организациите с предмет на дейност операции и търговия с употребяван стоки е тема, по която се работи отскоро. Информацията по нея е малко и сравнително слабо анализирана. Всичко това в съчетание със значимостта на проблема прави дисертационния труд актуален.

Дисертацията на Десислава Павлова Павлова е с общ *обем* от 204 страници, от които 187 страници основен текст, 11 страници библиография и 6 страници приложение. В структурно отношение *основният текст* се състои от въведение, изложение в три глави, заключение и използвана литература. В дисертацията се съдържат още 31 фигури и 12 таблици. Списъкът с използваната литература включва 111 източника, от които 24 на кирилица и 87 на латиница. Авторефератът като част от научната продукция на докторанта съдържа синтезирано представяне на изследването, декларация за оригиналност и справка за приносите и публикациите по темата. Посочените формални страни на дисертацията и техният съдържателен преглед дават основание да се счита, че той отговаря на чл. 27 (2) от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав (ППЗРАС) в България и притежава всички необходими елементи на завършено научно изследване.

2. Публикации и участие в научни форуми

В рамките на процедурата по защитата на дисертационния труд докторантът е представил две статии, публикувани в рецензирано научно списание, и два научни

доклада, издадени в сборници от научни конференции. Публикациите са самостоятелни, направени са в специализирани научни издания и отразяват важни моменти от дисертационното изследване. Полученият от тях общ брой точки надхвърля количествените изисквания по чл. 35, ал. 1, т. 1-4 от ПРАС в ИУ-Варна.

3. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Концептуалната рамка на изследването включва, **на първо място** – разкриване на *обекта* (организации, занимаващи се със сортиране и търговия с употребяван текстил в България), *предмета* (кризисно управление на подобен тип организации), *целта* (анализ на възможни кризисни ситуации и начини за справянето с тях), *задачите*, *хипотезите*, изследователските *подходи и методи*, както и *ограниченията* на изследването (преди всичко фокус върху антикризисния план и кризисните комуникации); **на второ място** – представяне на научната основа за разбиране на кризите, тяхното развитие и управление, основни модели и инструменти, необходими за ефективно справяне с тях, и виждания за последващи емпирични и практико-приложни изследвания по темата; **на трето място** – цялостна картина на средата, предизвикателствата и практиките в сектора за употребяван текстил България, с анализ на уязвимостите, потенциалните кризи и реалната подготвеност на фирмите по отношение на тяхното управление; **на четвърто място** – практическа рамка и конкретни стъпки за изграждане и усъвършенстване на кризисното управление и комуникация в сектора; **на пето място** – извода, че системното и интегрирано кризисно управление е ключово за бъдещето и успеха на сектора, а неговото развитие изисква фокус върху планиране, обучение, партньорства и адаптивност. Изработената рамка е логична и докторантът я следва неотклонно при разработката на дисертационния си труд.

Във връзка с изложената от автора на дисертацията теза, че антикризисният план и неговата комуникация са основни предпоставки за превенция и успешен изход от възникнала криза, е проведено анкетно проучване сред деветте основни български компании, които се занимават със сортиране и търговия на употребяван текстил в България. Проучването е допълнено със синтез на информация от вторични източници. За обработване и анализ на информацията са използвани

статистически методи и подходящ софтуер. Това гарантира представителност, актуалност и достоверност на събраните емпирични данни.

Може да се каже, че като цяло езикът и стилът, демонстрирани в дисертацията, са научни, а използваният инструментариум – сполучлив. Библиографската справка показва добрата научна осведоменост на докторанта по темата, а съпътстващият дисертацията автореферат съдържа основните моменти от направеното изследване и най-важните резултати от него.

4. Идентифициране и оценяване на приносите в дисертационния труд

Изследването има принос както на научно равнище (теоретично обогатяване и адаптация на модели), така и на приложно – предоставя готови решения, инструменти и шаблони, които могат да бъдат внедрени от реални организации за повишаване на тяхната устойчивост и ефективност при управление на кризи.

5. Критични бележки и препоръки

Изследването би спечелило от една по-широка емпирична база, анализ на повече количествени данни и по-обстояен междусекторен анализ. Критичните бележки не омаловажават постигнатите чрез научното изследване резултати. Те могат да се имат предвид при бъдеща работа по темата.

6. Заключение

Дисертационният труд на тема „Управление на кризи в организациите за сортиране и търговия с употребяван текстил“ с автор Десислава Павлова Павлова представлява оригинално изследване на значим за българската икономика проблем. Той съдържа приноси към теорията и практиката на управлението на кризи в конкретен сектор.

Всички представени материали показват, че докторант Десислава Павлова Павлова притежава познания и способности за провеждане на научни изследвания, което ми дава основание да дам **положителна оценка** на дисертационния труд и да предложа на неговия автор да **бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“**.

09.02.2026 г.

Член на научното жури:

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

(Доц. д-р Емил Папазов)

СТАНОВИЩЕ

Вх. №

ФД 20-244/12.02.2026

по дисертационен труд за присъждане на ОНС „ДОКТОР“

От: доц. д-р Людмила Михайлова, Русенски университет „Ангел Кънчев“, научна специалност „Икономика и управление“.

Основание за написване на становището: Заповед РД 06-188/01.12.2025 г. на Ректора на ИУ-Варна и Решение на НЖ от 05.12.2025 г.

Тема на дисертацията: „Управление на кризи в организациите за сортиране и търговия с употребяван текстил“.

Автор: Десислава Павлова Павлова

Научен ръководител: доц. д-р Радка Иванова.

1. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд е посветен на управлението на кризи в организациите за сортиране и търговия с употребяван текстил в България, като акцентът е върху разработването и прилагането на антикризисен и комуникационен план за устойчивост и конкурентоспособност на сектора. Актуалността на темата произтича от динамичната и несигурна среда, засилените екологични изисквания, глобализацията и развитието на кръговата икономика, които поставят организациите пред нови предизвикателства за оцеляване и развитие.

Дисертационният труд на Десислава Павлова Павлова се състои от 204 страници, от които 187 страници основен текст, 11 страници библиография и 6 страници приложения. Основният текст се състои от увод, три глави, заключение и литература. Дисертацията съдържа 31 фигури и 12 таблици. Списъкът на литературата включва 111 източника, повечето от които чуждестранни източници. Авторефератът като част от документацията по защитата на дисертационния труд представлява обобщен вариант на изследването. В него са включени също така декларация за оригиналност и справка за приносите и публикациите по темата. Посочените формални и съдържателни страни на разработката дават основание да се заключи, че тя отговаря на чл. 27 (2) от ППЗРАС в България и притежава всички необходими елементи на завършено научно изследване.

2. Публикации и участие в научни форуми

Докторантът е представил две рецензирани статии в научни списания и два научни доклада, публикувани в сборници от конференции, като част от процедурата по защита на дисертацията. Разработките са самостоятелни, публикувани са в специализирани научни списания и извеждат на преден план ключови аспекти на дисертационното изследване. Общият брой точки, получени в резултат на направените публикации, надхвърля количествените изисквания по чл. 35, ал. 1, т. 1-4 от ПРАС в ИУ-Варна.

3. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Структурата на дисертацията е ясно обособена в три основни глави: теоретико-методологични аспекти на кризисното управление, анализ на сектора и насоки за ефективно управление на кризи, допълнени от емпирично изследване и практически препоръки. Теоретичната рамка включва детайлен преглед на дефиниции, типологии, модели и етапи на кризите. Анализирани са водещи международни и български изследователи (Финк, Митроф, Кумбс, Зафирова и др.), както и приложимостта на моделите в български условия. Кризисното управление е разгледано като триетапен процес: предкризисен (превенция и подготовка), същински (реакция) и следкризисен (възстановяване), изискващ интегриран подход и непрекъсната актуализация на плановете. Антикризисният план и планът за кризисна комуникация са определени като базови инструменти за превенция, навременна реакция и възстановяване, като се акцентира върху ролята на комуникацията със заинтересованите страни за поддържане на доверието и репутацията.

Емпиричното изследване обхваща седем от деветте водещи компании в сектора, чрез анкети и наблюдения, и анализира наличието и ефективността на антикризисни планове, готовността за превенция и справяне с кризи и основните пречки пред компаниите. Въз основа на него са изведени основните предизвикателства пред сектора – липса или недостатъчна формализация на антикризисни и комуникационни планове, ограничен управленски фокус върху кризисното управление, недостиг на ресурси и експертиза, както и недостатъчен системен подход към риска. Глобалните сравнения показват, че

българският сектор изостава спрямо световните тенденции по отношение на формализиране и прилагане на антикризисни планове, но се наблюдава нарастваща осъзнатост и готовност за адаптиране на добри практики.

Като цяло езикът и стилът на дисертацията са научни, а използваните инструменти – ефективни. Авторефератът, придружаващ дисертацията, включва основните елементи на изследването, както и най-важните изводи.

4. Идентифициране и оценяване на приносите в дисертацията

Научните и научно-приложните приноси се изразяват в разработване на концептуална рамка за антикризисен и комуникационен план, съобразена със спецификата на сектора; емпирична оценка на подготвеността на организациите за справяне с кризи; формулиране на практически насоки и препоръки за повишаване на устойчивостта; интегриране на международни модели в българската управленска практика.

5. Критични бележки и препоръки

Без да се омаловажават постигнатите в рамките на изследването резултати, критични бележки могат да бъдат отправени във връзка с ограничената представителност на емпиричното изследване и нуждата от по-задълбочен анализ на външната среда и институционалната рамка. По-скоро, те могат да се имат предвид при бъдещи проучвания по темата.

6. Заключение

Дисертационният труд на тема „Управление на кризи в организациите за сортиране и търговия с употребяван текстил“ с автор Десислава Павлова Павлова демонстрира висока степен на теоретична обосновааност, системност и практическа насоченост и отговаря на изискванията на нормативната уредба в България.

Всички представени материали показват, че докторант Десислава Павлова Павлова притежава познания и способности за провеждане на научни изследвания, което ми дава основание да дам положителна оценка на дисертационния труд и да предложа да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“ на неговия автор.

07.02.2026 г.

Член на научното жури:

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

(Доц. д-р Л. Михайлова)

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ ВАРНА

Вх. № РД-20-261 / 16.02.2026 СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Десислава Бориславова Серафимова, Икономически университет – Варна, катедра „Управление и администрация“; професионално направление „3.7. Управление и администрация“, научна специалност „Социално управление“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в ПН 3.7 „Администрация и управление“, докторска програма „Социално управление“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури за защита на дисертационен труд съгласно Заповед РД-06-188/01.12.2025 г. на Ректора на Икономически университет – Варна

Автор на дисертационния труд: Десислава Павлова Павлова, докторант в редовна форма на обучение в докторска програма „Социално управление в ИУ – Варна

Тема на дисертационния труд: „УПРАВЛЕНИЕ НА КРИЗИ В ОРГАНИЗАЦИИТЕ ЗА СОРТИРАНЕ И ТЪРГОВИЯ С УПОТРЕБЯВАН ТЕКСТИЛ“

I. Общо представяне на дисертационния труд

1.1. Предмет

В дисертационния труд се изследва управлението на кризи в организации, извършващи сортиране и търговия с употребяван текстил в България, като се извеждат и анализират специфичните и най-важни особености на този процес, поставяйки акцент върху ролята на антикризисния план като средство за предотвратяването на кризи. За целта са формулирани цел и шест изследователски задачи, теза и три изследователски хипотези.

1.2. Обем

Дисертационният труд е в обем 204 страници, от които основен текст 187 стр. и 6 страници в приложения. Съдържа въведение, три глави, заключение, библиографска справка и приложения.

1.3. Структура

Структурните елементи са логически обвързани и кореспондират с поставените научноизследователски задачи, но обемите им не са достатъчно балансирани – първа глава е 85 стр., втора – 53, а трета – 39. Целта и поставените задачи определят логиката на изследването и кореспондират с избраната методика на изследването.

В първа глава се представят теоретичните схващания и акценти в проучванията на други учени за същността и типологията на кризите в организациите и за процеса и моделите за кризисно управление. Специално внимание е отделено на изследване на ролята на антикризисния план и комуникациите със заинтересованите страни, схващани като

подходящо средство за предотвратяване и ефективно управление на кризи. Във втора глава се прави анализ на сектора на организациите за сортиране и търговия с употребяван текстил, описва се извършеното емпирично проучване в България и се извършва апробация на изследователските хипотези. В трета глава са представени обобщени изводи и насоки за усъвършенстване процеса на управление на кризи в организациите, извършващи сортиране и търговия с употребяван текстил в България и се предлага концептуална рамка за изготвяне на антикризисен план, приложим в организациите от сектора.

1.4. Литература

Библиографската справка съдържа 110 литературни източника, сред които 87 на английски език и 23 на български език.

1.5. Приложения

В приложението е представена анкетна карта за провеждане на емпирично проучване сред предприятия, извършващи сортиране и търговия с употребяван текстил в България.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

2.1. Преценка на актуалността и степента на разработеност на изследвания в дисертацията научен проблем

Изследваният проблем е актуален, интерпретиран е правилно и съобразно поставените от докторанта цели. Управлението на кризи в организациите, извършващи сортиране и търговия с употребяван текстил в България е значим въпрос, чиято актуалност в последните години нараства поради непрекъснатите промени в бизнес средата и нарастващото регулиране в сектора. Това предполага анализ на усилията за постигане на устойчивост от организациите в сектора, и по-конкретно възможностите на кръговата икономика и необходимостта от иновативни решения за управление на отпадъците. Разгледаните основни теоретични постановки за управлението на кризи от автора са конкретизирани и съобразно спецификите на анализирания сектор. Ясен фокус е поставен върху изследване на ролята на антикризисния план, неговите основни елементи и подходи за разработване с най-голяма приложимост в обекта на изследване. Представени са схващания на други автори, въз основа на които е разработена концептуална рамка за управление на кризи. Това представлява добра основа за описание на авторския изследователски модел. В проведеното емпирично проучване са взели участие представители на девет компании с местно и чуждестранно участие, които имат дългогодишно утвърдено присъствие на пазара у нас – извършват сортиране и търговия с употребяван текстил в България повече от 15 години.

2.2. Преценка на езика, обема и инструментариума на дисертационния труд

Стилът на изложението е добър, с ясен и разбираем изказ. В теоретичната част са изяснени ключовите понятия и концепции. Докторантката целенасочено систематизира отделни авторски гледни точки, интерпретира ги и пояснява възможното им приложение в изследвания от нея обект. Използвани са подходящи научноизследователски подходи и методи, осигуряващи добра аргументация при апробация на изследователската теза и изследователските хипотези. Демонстрирани са добри умения за обобщаване и анализ на данни, както и тяхното представяне и интерпретиране в контекста на разглежданата тема.

2.3. Оценка на автореферата

Авторефератът отговаря на изискванията за структура и съдържание, обемът му е 48 страници. Точно представя дисертационния труд в синтезиран вид, както и най-важните резултати от изследването, вкл. постигнатите приноси.

2.4. Количествени изисквания за публикации и участие в научни форуми

В автореферата са посочени 4 публикации, свързани с тематиката на дисертационния труд – две статии и два доклада, като и четирите са самостоятелно разработени от докторантката. Тя е участвал в две научни конференции. Посочените данни са доказателство, че докторантът удовлетворява количествените изисквания по чл. 57 от ПРАС на ИУ-Варна и националните минимални изисквания за присъждане на ОНС „доктор“.

III. Научни и приложни приноси на дисертационния труд

Приемам изведените в автореферата теоретични и приложни приноси, като бих ги формулирала по следния начин:

- Извършен е анализ и допълнение на съществуващата терминология и методология за кризисно управление с акцент върху възможностите за прилагане на антикризисния план и съставния му елемент – комуникационния план – като основа за ефективно кризисно управление.
- Чрез емпирично изследване и сравнение с глобални проучвания са очертани основните причини, възпрепятстващи организациите за сортиране и търговия с употребяван текстил в България в успешното разработване, внедряване и поддържане на антикризисен план и план за кризисна комуникация.
- Предложена е концептуална рамка за кризисно управление, по-конкретно акцентираща върху процеса на разработване, прилагане и поддържане на антикризисен план, отразяващи особеностите на организациите за сортиране и търговия с употребяван текстил в България.

IV. Бележки и въпроси към докторанта

1. За да отразява реално представеното съдържание и извършена изследователска работа от докторанта, наименованието на §3.2 би трябвало да се коригира, защото предложената „концептуална рамка за изготвяне на антикризисен план“ е приложима в частност за организациите от обекта на изследване, а не по принцип.
2. За някои таблици и фигури в дисертационния труд (напр. фиг. 10, 11, 12, 13) е посочено, че са разработени от автора. Същевременно много от техните елементи са базирани на постановки и изводи, формулирани от други учени, изведени в техни изследвания, коментирани в теоретичния обзор. Академичната добросъвестност предполага в такива случаи авторството да се отразява по подходящ начин и да указва постановките от изследвания на други учени, които са послужили за основа при разработване на идеите на автора на дисертацията.
3. Разработката би спечелила, ако докторантът представи по-прецизно някои свои схващания, като открие по-категорично личната си позиция (напр. за ролята на концепцията за жизнения цикъл в управлението на кризи, стр. 35-36; целта на кризисната комуникация с. 62-63 и др.).

4. Полезността на някои фигури (напр. фиг. 10) е спорна и изисква аргументиране или прецизиране на начина на представяне на елементите в тях, за да имат по-голяма информационна и научна стойност.
5. В академични текстове в изреченията не е прието да се вмъкват графични изображения, наподобяващи емотикони или малки картинки, каквито са налични на някои места в текста на дисертацията (с. 82) и автореферата (с. 22). В тази връзка е и въпросът ми към докторанта – използвани ли са инструменти, подпомагани от изкуствен интелект при написване на някои части от дисертационния труд, на кои части и в каква степен?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Въз основата на гореизложеното считам, че представеният дисертационен труд представлява завършено научно изследване и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и на съответните вътрешни правила на ИУ–Варна. Авторката Десислава Павлова демонстрира умения за самостоятелна изследователска работа на добро равнище, както и способности за работа с подходящ научен инструментариум. Получени са резултати със значим научноприложен характер.

Посочените аргументи ми дават основание да дам *положителна оценка* на дисертационния труд и да предложа на членовете на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на докторант Десислава Павлова Павлова в ПН 3.7 „Администрация и управление“.

15.02.2026 г.
Варна

Изготвил становището:

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

(доц. д-р Д. Серафимова)